

Po Jugoslaviji

Nov pomočnik inšpektorja naše vojsne sile. Vrhovni inšpektor naše vojsne sile je Nj. Vis. knez namestnik Pavle. Za pomočnika vrhovnega inšpektorja je bil imenovan armadni general g. Bogoljub Ilič, dosedaj poveljnik II. armijske oblasti. General Ilič se je rodil leta 1881. v Požarevcu v Srbiji in spada med naše najboljše in najbolj ugledne častnike. Zavzemal je že več visokih položajev in je bil v zadnjem času armijski poveljnik v Sarajevu.

Ponevna manifestacija jugoslovansko-bolgarskega bratstva. Zadnje nedelje se je vršila v Beogradu ustanovna skupščina jugoslovansko-bolgarske trgovinske zbornice. Skupnega zborovanja, ki se je pretvorilo v veličastno manifestacijo jugoslovansko-bolgarskega bratstva, se je udeležilo tudi številno odposlanstvo predstavnikov bolgarskega gospodarstva z ministrom za trgovino, obrt in delo dr. Slavčom Zagorovom na čelu.

Volilni red za parlament je bil, kakor smo poročali, spremenjen. Prvotni načrt je bil v marsičem predrugačen v smislu želj, ki so jih izrazili razni politični krogi, zlasti opozicijski krogi. Ta predrugačen načrt je bil na seji jugoslovanske vlade sprejet. Ker ga je že tudi podpisalo kraljevo namestništvo, je dobil zakonsko veljavo.

JNS išče zaveznikov. Sprejem volilnega reda za parlament je napravil nemir v vrstah JNS. Ker se ta stranka vsled nezaupanja ljudske množice čuti preslabo, da bi šla sama na volitve, pa išče takšnih, ki bi njeno potapljačo se ladjo držali še nekaj časa nad vodo. Svoje željne oči obrača k starim radikalom in srbskim demokratom. Ti pa se bodo temeljito premislili, preden bi se pridružili kompanjonu, ki je pretrpel politični polom. Kdor se potaplja, bi mogel tudi drugega potegniti s seboj v pogubni vrtinec.

Socialisti nameravajo obnoviti socialistično stranko za vso državo. Ni jim namreč po godu, da bi se delavske organizacije in delavska socialistična stranka uklepale v pretesne okove samouprave. Socialisti torej smatrajo samoupravo kot utesnjujoče okove. Tako so jih smatrali že od nekdaj in zato so zmeraj bili ter tudi bodo vedno ostali centralisti. Slovensko ljudstvo pa, ki v slovenski samoupravi ne vidi utesnjujočih okovov, marveč nujen predpogoj svoje politične in gospodarske svobode, bo odtegnilo poslednjo trohico zaupanja ljudem, ki nimajo ne smisla ne sreča za življenjske interese in zahteve slovenskega naroda.

Zoper belo kugo. Kuga je v tem, da nekateri starši, predvsem matere, bodisi poročene bodisi neporočene, ubijajo človeški plod pred rojstvom ter s tem preprečijo rojstvo otroka. Hudo se je ta kuga razpasla v nekaterih krajih Hrvatske, zlasti v Slavoniji in v Posavini. Ker spadajo te pokrajine med gospodarsko bogatejše predele Hrvatske, je jasno, da vzrok za splavljanje ni v siromaštvu roditeljev, marveč v njihovi lahkomišelnosti, brezvestnosti in uživanjaželnosti. Katoliški krogi na Hrvatskem z zagrebškim metropolitom dr. Stepincem na čelu vodijo oster boj zoper to nevarno zlo, ki ogroža razvoj in napredek hrvatskega naroda. Zagrebški nadškof dr. Stepinac je o priliki zborovanja Zdravniške komore v Zagrebu naslovil na nekatere zdravnike pisma, v katerih jih prosi, naj nastopijo zoper splave, ki so pravi narodni samomor. Zdravnik je v prvi vrsti poklican, da ustavi to umiranje naroda. Abortus (splav) je umor nedolžnega človeka in zato veliko moralno zlo. Hrvatski listi so poziv zagrebškega nadškofa sprejeli z velikim priznanjem. Glasilo Hrvatske seljačke stranke »Hrv. dnevnik« piše tem povodom: »Pred nekoliko leti je mogla s takšno akcijo začeti samo Cerkev, ker takrat hrvatski narod še ni imel svojih političnih, gospodarskih in kulturnih organizacij, kakor jih ima danes.« Pričakovati je torej, da bo sedaj akcijo Cerkve zoper belo kugo v večji meri kot doslej podpirala svetna oblast. To željo je treba poudariti tudi z ozirom na Slovenijo, kjer se je zlo bele kuge tudi začelo nevarno širiti. Če bi se brezvestni zdravniki in zločinske babice strogo in potrebno kaznovali, bi se to zlo marsikje zajezilo.

ob reumi

poskusite 1-2

ASPIRIN

tablete

Ni drugega zdravila po imenu „Aspirin“, temveč edino le „Bayer“-jev Aspirin.

Opt. reg. pod 1. št. 37092 od 22. XII. 1939.

»Nova doba« v Celju se v pustnem času ni dovolj namaškaradila in narajala. V postu obuja s svojimi poročili spomine na prijetne maškaradne trenutke. To pa ji ni dovolj. Treba je rajati naprej. Zato napoveduje »Nova doba« tudi v postnem času — za 10. februarja — rajanje v Narodnem domu v Celju. Bratje, velja plesati, ker dnevi so resni!

Prijave za obrambni sklad

Dravsko finančno ravnateljstvo v Ljubljani je odredilo, da davčni zavezanci do 31. januarja 1940 vložijo prijave za odmero specialnega doprinosu za leto 1940. Ta rok je sedaj dravsko finančno ravnateljstvo podaljšalo do 15. februarja.

Pri tem opozarjamo na sledeče: 1. Tega po viška so oproščene vdove, niso pa oproščeni vdovci. 2. Davčni zavezanci, ki so oženi ali vdovci brez otrok, pa bi morali plačevati specialni prispevek po višji stopnji, so to po višice po zakonu oproščeni, ako dokažejo s prijavo, potrjeno od občine, da so se jim otroci rodili, da pa so umrli. V to svrhu morajo v prijavi točno navesti ime otroka in datum smrti. 3. Kmetom, ki so doslej plačevali zemljarino od katastrskega čistega donosa do vključno 1000 din, ne bo predpisan

specialni doprinos in jim zato ni treba vlagati prijave za specialni doprinos za l. 1940., ako poleg zemljarine od katastrskega čistega donosa do 1000 din ne plačujejo nobenega drugega neposrednega davka. 4. Obrazec prijave za odmero specialnega doprinosu za obrambni sklad za leto 1940. se dobiva pri davčni upravi.

Svetujemo, da se davčni zavezanci roka do 15. februarja držijo. Ker pa je 15. februar že skoro tu, pripravljamo, da davčni zavezanci vlagajo prijave tudi 15. februarja, če jim tega pred 15. februarjem zaradi neznanja ali kaknega drugega vzroka ni bilo mogoče storiti. Naj pa v tem primeru navedejo razlog, zakaj niso mogli prijave vložiti do 31. januarja, oziroma 15. februarja.

Plinske maske pred sto leti

Plinska maska nikakor ni izum najnovejše dobe, saj je stara že sto let. Ko so prišli v rabo strupeni plini in drugi razveseljivi načini moderne vojne, se je pojavila tudi plinska maska. Izumljen jo je l. 1825. neki delavec. V svoji prvotni obliki se je komaj razlikovala od modernih mask. Sestavljena je bila iz umjenega plašča, ki je zakrival ves obraz in ki ga je bilo ob vratu mogoče tesno zapreti z vatranimi jermenji. Dve okrogli luknji, ki sta bili zadelani s steklom in sijudo, sta omogočili gledanje, dihal pa je nje nosilec skozi rilco podobno cev, ki je bila na koncu zaprta s kosom grobe volne in vlažno gobo. Goba naj bi varovala strupene pline,

V rdečem »raju« ...

Roman iz sovjetskega kmetijskega življenja

*

4.

Edino vprašanje, ki je šubina mučilo, ko se je bližal domu, je bilo, ali se ne bo čutilo, da je izvrstna jed, ki mu jo je bila pripravila žena, postana in ali je še sploh ostalo kaj omake.

»Zaradi teh prokletih ribičev človek nikdar nima miru!« je godel jezno.

»Sicer pa tudi kmetje niso dosti boljši,« je dodal čez čas.

Že pred časom je predlagal Klavsu Rišinu, naj zažge vas in uniči uporno sodrgo, ki v njej prebiva. A Rišin mu je rezko odgovoril:

»Če kdaj zažgeš Balto, ti svetujem, da tudi sam zgoriš z njo, da se rešiš še hujše usode.«

Šubin si je to dobro zapomnil. Klavs najbrž ne more pozabiti, da se je v Balti rodil in spomin na dom mu ne pusti, da bi rojstno vas zažgal, čeprav so njeni prebivalci s svojo trmo delali preglavice sovjetskim oblastem.

Natalija je k sreči bila dovolj spretna in je s svojo kuharsko umetnostjo preprečila, da bi se ji jed z omako osušila. Šubin je vse s slastjo pojedel in pohvalil ženino spretnost.

Šubin že ni mislil na trupli, ki sta plavali po reki proti morju. Ko se je najedel, je izpil kozareček kumičevega likerja, ki mu ga je bil poslal »tovariš« iz Jaske. Ta liker je bil tatinski plen. Ko so v Jaski kopali temelje za povečanje tovarne, so odkrili v kleti bivšega ravnatelja tovarne, v katerih je bila nakopičena velika množina raznih alkoholnih proizvodov. Te dobrote so »tovariši« voditelji zasegli v imenu sovjetske vlade in si jih pozneje tovariško razdelili. Sovjetska Rusija in sovjetski delavci niso imeli od njih nobene koristi.

Sedel je v usnjatem naslonjaču, ki je bil ukraden za časa prve revolucije iz sosednega grofovskega dvorca. Zaspano je gledal v strop in se zadovoljno božal po polnem trebuhu.

V sobi je vladala tišina. Šubin je razmišljal o svojem položaju. Ugotovil je, kako je to prijetno, če ima človek zasigurano jelo, pijačo in počitek. Drugega njegova surova narava ni zahtevala.

V razmišljanju in dremanju so ga motili ženini koraki, ki je hodila po sosedni sobi in opravljala razne posle.

Šubin je začel misliti na mlačvo, ki se bo začela naslednjega dne. Ko se bo nadremal, bo šel na Andrejevo pristan, kamor so včeraj zvečer pripeljali veliko mlatilnico. Mlatalnica je popolnoma nova in je prispela naravnost iz tovarne.

Novice iz domačih krajev

K 60 letnici beograjskega nadškofa

Zadnjo soboto je obhajal 60 letni jubilej beograjski nadškof dr. Josip Ujčić.

Rodil se je 10. februarja 1880 v Starem Pazinu v Istri. Gimnazijo je končal v Trstu in mašniško posvečenje je prejel leta 1902. Nekaj časa je bil tajnik tržaškega in pozneje dunajskega nadškofa in kardinala dr. Nagla. Leta 1908. je postal doktor bogoslovja in je bil pozvan leta 1912. na Dunaj za dvornega kaplana in ravnatelja bogoslovnega zavoda Avguštineja.

Že med svetovno vojno je ob počitnicah rad zahajal med štajerske Slovence in je najrajši bival in pomagal blagopokojnemu g. kozjanskemu dekanu Marku Tomažiču. Po prevratu je bil poklican na novo ustanovljeno ljubljansko vseučilišče za profesorja. Službo bogoslovnega profesorja je vršil z vso vnemo do imenovanja za beograjskega nadškofa dne 28. novembra 1936. Za škofa je bil posvečen v Zagrebu 7. marca 1937, ustoličen pa v Beogradu 28. marca 1937.

Prevzvišeni nadškof je tudi v Beogradu ostal velik prijatelj tamkaj živečih Slovencev,

ki se zatekajo k njemu po nasvete in vsestransko pomoč.

Visokemu g. jubilaru častita k 60 letnici »Slov. gospodar« z gorečo željo, da bi ostal na tako odličnem ter važnem mestu še mnogo let in da bi ohranil Slovencem dosedanjo naklonjenost!

Zlata poroka. Zlato poroko sta obhajala zakonca Jakob Štamberger in Terezija, roj. Slajnc, posestnika v Obrežu pri Središču, v krogu svojih otrok, zetov, snah, 18 vnukov in vnukinj, znancev ter prijateljev in na jubilejni dan, 9. februarja, med zahvalno sv. mašo ponovno potrdila pred 50 leti pred Bogom izrečeno obljubo v zahvalo Vsemogočnemu, ki jima je dal toliko let življenja in zakonske sreče v toliki meri. Jubilaroma je božja vsemogočnost v srečnem zakonu poklonila osem otrok, od katerih jih živi še šest, na katere lahko gledata jubilara z vsem ponosom in zadovoljstvom. Zlatoporočencema želimo, da ju Bog zdrava ohrani v krogu njunih najdražjih do skrajnih mej življenja!

Hude poškodbe radi neprevidnosti. Kovač Hinko Toplak iz Černeč pri Dravogradu je hotel podkuriti s petrolejem. Ker je ravnal neprevidno, je zajel plamen petrolejsko kanto, katera je bila namah vsa v plamenih. Plamen je hudo opekel kovača.

Transmisija zagrabila delavca in ga hudo poškodovala. V usnjarni v Marenbergu je zagrabila med delom transmisija 52 letnega delavca Petra Pavliča in ga je parkrat zavrtela krog kolesa. Reveža so prepeljali v mariborsko bolnišnico z nalomljeno hrbtenico ter s poškodbami po obrazu. Stanje poškodovanega je zelo resno.

80 letni preužitkar se opekel pri peči. S hudimi opekljami je bil prepeljan v mariborsko bolnišnico 80 letni preužitkar Janez Vogrin od Sv. Ane v Slov. goricah. Radi zime se je starček preveč pritisnil k zakurjeni peči in je občutil, da se je nevarno opekel šele tedaj, ko mu je bil opečen ves hrbet.

Umrla radi opeklin. Pred dnevi se je pri štedilniku močno opekla 75 letna Antonija Korošec iz Ivence pri Vojniku. Oddali so jo v celjsko bolnišnico, kjer je izdihnila.

Podlegla opekljam. Angeli Marko, 19 letni sobarici v Celju, se je vnela obleka pri štedilniku. Reva je dobila tako hude opekljne, da jim je podlegla v celjski bolnišnici.

Kadi nagtega premikanja in hude zime so dobile holandske patrulje drsalke

V japonski prestolnici Tokio so dobili toliko snega, da so lahko tudi tam enkrat smučali

Nemška vojaka preiskujeta telefonsko napeljavo na zapadnem bojišču

Angleška letalka Pavlina Gower pomaga prevažati bojna letala iz tovarne na letališče

Zanj je bila mlačva neprijetna. Najprej bo moral nastaniti šest »tovarišev« delavcev, članov boljševiške stranke, ki bodo nadzirali delovanje mlatilnice. Vseh šest bo nastanil pri Andrejevu, ki ima šest postelj. Na teh sicer sami spijo, a za časa mlačve se bodo morali zadovoljiti s slamo. Potem je treba poskrbeti za četo konjenikov, ki bodo prišli iz Kijeva z nalogo, da stražijo okolič, osigurajo delo ter preprečijo morebitno vstajo kmetov, ki so besni, ko vidijo, kako odvažajo njihovo žito v Odeso.

Dober potek mlačve je v marsičem odvisen od Alekseja Andrejeva. Šubin je strogo opazoval starega kmeta in njegovega sina Fedora, močnega mladeniča petindvajsetih let. Jasno je, da Andrejev ima živčne zaloge, toda tako dobro skrite, da jih nobena preiskava ni mogla odkriti. Karanzin, ki je imel posebno nalogo, da nadzira živinske hleve, svinjske staje in kokošnjake, je imel knjigo, v kateri je bila vse vpisano, kar je na pristavi živelo in se pridelalo.

V sovjetska skadišča v Jaski so morali iz vse okolice pošiljati žito, krave, teleta, svinje, perutnino in belice. Kmetstvo ljudstvo se je moralo odreči vsemu na račun »tovarišev« delavcev, izvršiteljev petletke, ki bo ustvarila čudeže v sovjetski deželi. Delavci ne bi smeli trpeti pomanjkanja. A tudi oni so ga trpeli, kajti velike pošiljatve živil so izginile v »skladiščih,

od katerih so imeli ključne razni »sodruzi« voditelji. Ti so skrivaj odnašali najboljše stvari, delavci pa so dobili ostanke.

Šubin je prizanašal Alekseju Andrejevu, ki je pred revolucijo bil načelnik vasi in je še tudi sedaj imel velik vpliv v Balti. To je storil iz potrebe. Brez Alekseja bi propadel baltski sovjetski kolhoz, kar pa se ni smelo zgoditi, ker bi potem tudi njegovemu paševanju bilo konec. Sicer pa je Aleksejev tudi bil oče Klavsja Rišina. Šubin je dobro vedel, da so v boljševiški družbi pretrgane vezi med starši in otroci in da človek pripada samo komunistični državi, ki ima nad njim neomejeno oblast. A to je samo na zunaj, kaj pa se godi v srcih, tega nihče ne more vedeti. Ali je Rišin res pretrgal vse zveze z domom? Skoraj gotovo ne.

Šubin se je spomnil na tisti dogodek, ko je Rišinu svetoval, naj požge Balto. Rišinov odgovor je bil tak, da je iz njega lahko sklepal, da je za mladega ljudskega komisarja Balta več kakor druge vasi. Ime Balta je v njem vzbudilo stare spomine, lepe slike, sorodne, prijateljske obraze. Šubin je spoznal, da človek ni tako kakor ga je naslikal Karel Marks, oče komunizma; ni mogoče iz njega iztrgati srca in čustev. Pod vplivom razmer lahko zadremlejo gotova čustva, toda čez čas se spet zbudijo in še z večjo silo zavladajo v njem. Gotovo tudi

blago pa večje delce, kakor saje in prah. Čeprav je bila ta maska primitivna, je vsaj proti dimu gotovo dobro rabila. Nje zračna cev je segala do tal, a dima je v zraku neposredno ob tleh, kakor znano, manj.

V 170 zračnih bitkah sestrelil 70 nemških letal

Najboljši pilot Kanade iz svetovne vojne Billy Bishop se je ponovno vrnil v vojaško službo. V svetovni vojni se je Bishop udeležil kakšnih 170 bitk v zraku in je sestrelil 70 nemških aeroplanov. Prejel je za to odlikovanje Victoria-Cross, t. j. najvišje odlikovanje, ki ga je mogoče doseči v vojni. Bishop je zdaj 45 let star. L. 1915., ko se je dal uvrstiti med letalce, mu je bilo 21

Slovenci in misijoni. Misijonska misel pada med našim ljudstvom kot seme na rodovitna tla ter rodi obilen sad. Čeprav naš narod ne obiluje z odvišnimi gmotnimi sredstvi, vendar po možnosti rad daruje v misijonske svrhe. Misijonske težnje podpira tudi z molitvijo, daritvijo in raznimi duhovnimi dobrinami. Tudi misijonske delavce rad in številno pošilja v razna misijonska področja. V raznih delih sveta so zaposleni sinovi in hčere slovenskega naroda kot misijonarji in misijonarke. Vsako leto jim sledijo nove moči. Čez nekaj tednov (5. aprila) odpotujejo zopet tri sestre iz Slovenske Bistrice kot misijonarke na Kitajsko. Pred tremi leti so odšle iz Slovenske Bistrice štiri sestre v misijone na Kitajsko, kjer plodonosno delujejo v čaotunški prefekturi. Ker bi rade otvorile novo misijonsko postojanko v Tugčvanu, se pripravljajo zopet tri sestre iz Slovenske Bistrice na odhod na daljni vzhod. Dne 5. aprila odrinejo namreč na Kitajsko tri nove misijonarke: s. Regina Curič iz Črensovcev v Prekmurju, rojena leta 1912., s. Martina Drogenik iz Stoperc, rojena leta 1907., in s. Bonifacija Šmid iz Loč pri Poljčanah, rojena leta 1919. Priporočajo se molitvi in plemeniti požrtvovalnosti slovenskih misijonskih prijateljev.

Maribor ima kot mesto v vsej državi največ vrtov. Zemljiška površina Maribora znaša 705 hektarjev. Vrtovi zavzemajo v Mariboru 295 hektarjev in je Maribor, kar se tiče obsega vrtov, na prvem mestu v Jugoslaviji. Največji posestnik v Mariboru je mestna občina.

Zanimiva ugotovitev. Sv. Venčeslav pri Sl. Bistrici, ki šteje okroglo 900 duš, je imel v zadnjih desetih letih 279 rojencev, umrlo jih je pa samo 147, torej znaša prirastek 132 duš.

Enodnevni tečaj o trsnih rezi v vinogradu se bo vršil na Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru v soboto, 24. februarja. Tečaj je brezplačen, teoretičen in praktičen in bo trajal od 8 do 12 in od 14 do 18. Za hrano skrbe tečajniki sami.

Beđa haloških oglarjev. Letošnja huda zima je med drugim bridko zadela oglarje po Halozah. Zaradi visokega snega in zametov haloški oglarji niso mogli podirati drevja za žganje oglja in so ob ves zimski zaslužek. Uboge haloške oglarke pare so navezane na prosjačenje pri usmiljenih večjih posestnikih, ki so pa tudi bolj redki po Halozah.

Najstarejši Slovenec umrl. Na Pšajnovici, občina Šmartno v Tuhinju na Gorenjskem, je umrl v stotem letu Anton Pistotnik. Najstarejši Slovenec bi bil izpolnil letos 8. junija 100 let. Stari Pistotnik je bil do zadnjega čil in čvrst, a letošnja izredno huda zima tudi njemu ni prizanesla in ga je pobrala na pepelnico sredo. Imel je devet otrok, od ka-

terih sta dva umrla. Žena, s katero je živel 56 let, je umrla pred 12 leti v visoki starosti 83 let. Posestvo je izročil najmlajšemu sinu, 57 letnemu Matiji, šele tedaj, ko je bil star 95 let.

Važna uredba za absolvente Vinarske in sadjarske šole v Mariboru. Po pooblastilih prosvetnega ministra je njegov pomočnik dr. Fedor Nikč v smislu § 5 določil uredbe o rangi strokovnih šol napram srednjim šolam in fakultetam po zasluišanju mnenja glavnega prosvetnega sveta med drugim določil: »Dveletna nižja kmetijska šola z naknadnim tretjim razredom nižje kmetijske šole odgovarja izobrazbi nepopolne srednje šole in daje kvalifikacijo za uradnike po § 45., odst. 1 uradniškega zakona.« Torej bodo absolventje Vinarske in sadjarske šole, ki bodo nadoknadjili tretji razred nižje kmetijske šole, dosegli uradniški položaj, če bodo v kmetijski javni službi. Da bo to možno, bo morala kr. banska uprava na banovinski Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru otvoriti tretji letnik, katerega učna doba bi se pa lahko za absolvente, ki so šolo dovršili in so v javnih službah, skrajšala. V tem oziru naj tem absolventom grede na roko kr. banska uprava in pa ravnateljstvo Vinarske šole v Mariboru, kajti sicer je gornja uredba za Slovenijo brez praktičnega pomena.

Še enkrat o veljavnosti naših starih kovancev. »Slov. gospodar« je že opozoril javnost, da preneha veljavnost starih 50 dinarskih kovancev 16. februarja. Stari 20 dinarski kovanci obdržijo veljavo do 16. avgusta, stari dvadinarški do 16. avgusta, stari enodinarški do 20. aprila in stari kovanci po

50 par do 16. avgusta 1940. Občinstvo je dolžno s trgovci in obrtniki vred sprejemati zgoraj označeni kovani denar do od finančnega ministrstva določenih rokov. Po teh rokih pa sprejema razveljavljene kovance samo še Narodna banka šest mesecev po zakonitem času brez odbitka. Pripominjamo še enkrat, da veljajo ti roki za stare (bele) kovance.

Duhovne vaje za dekleta. V dneh od 28. februarja do 3. marca se bodo vršile na Betnavi pri Mariboru duhovne vaje za kmečka dekleta. S pomočjo nabiralne akcije za duhovne vaje in tečaje je prispevek za duhovne vaje znižan na 50 din. Duhovne vaje bo vodil g. Drago Oberžan. Bolje se ne moremo pripraviti na skrivnosti, ki nam jih prinaša cerkveno leto ob Veliki noči, kakor z dobro opravljenimi duhovnimi vajami. Prijavite se do 20. februarja domačemu g. župniku ali na naslov: Škofijska centrala Katoliške akcije za dekleta, Betnava-Maribor. S seboj je treba prinesiti dve rjuhi, obrisačo in copate.

Pisarna notarja dr. GROBELNIKA v Mariboru se nahaja sedaj v novi zgradbi »Dravec« v Sodni ulici. 160

Požari

V prijazni letoviški vasi Spodnja Sorica ob jugoslovansko-italijanski meji v Selški dolini je vsled kratkega stika nastal požar uničil hlev posestnici Mariji Pintarjevi. Gasilci in domačini so oteli živino, poslopje pa je zgorelo s krmo in s stroji. Škoda znaša 70.000 din, zavarovalnina pa samo 15.000 din.

V Vukovskem dolu v Jarenini je pogorela posestniku Rajmundu Ferlincu 200 let stara domačija. Škoda znaša 17.000 din.

Vse obsodbe vreden uboj zakrivil mladoletnik. V Apačah na Dravskem polju je prišlo med mladoletniki do preprirov, ki so končali s pobojem. Mrtev je obležal z razbito lobanjo 42 letni samski živinski prekupec Franc Rajh iz Apač pri Sv. Lovrencu. Kot udeleženci so osumljeni štirje 16 do 20 let stari fantalini.

Zlobna roka se maščevala. Pri Sumanovih pri Sv. Lenartu v Slov. goricah je poginilo 12 plemenitih svinj. Živnozdravnik je ugotovil, da so poginile svinje radi strupa, katerega je natočila zlobna roka iz maščevanja v korita šuman je hudo udarjen.

Plesal s križem v roki. Kakor poroča »Hrvatski dnevnik« iz Varaždina, se je v vasi Jalžabetu blizu Varaždina zgodil primer, ki je vzbudil veliko pozornost. Pri nekem kmetu je bila gostija, na katero so tudi prišli maskirani kmetje. Med njimi je bil tudi 49 letni kmet Juri Čulak. Bil je obtečen kakor duhovnik na pogrebu ter je plesal s križem iz koruznice v roki. Nenaodoma pa mu je postalo slabo. Prenesl so ga v sosedno sobo. Polivali so ga z mrzlo vodo ter odstranili krinko

Zrebanje knjižnih nagrad Družbe sv. Mohorja

Izrebane so bile naslednje številke:

1311 (1. nagrada, knjig za 2500 din), 1333 (2. nagrada, knjig za 2000 din), 543 (3. nagrada, knjig za 1500 din), 861 (4. nagrada, knjig za 1000 din), 505, 20 (5. in 6. nagrada, knjig za 500 din), 1004, 1353, 993, 1224 (7.—10. nagrada, knjig za 250 din), 230, 1424, 1126, 1016, 1194 (11.—15. nagrada, knjig za 200 din), 891, 721, 870, 907, 1284, 1427, 158, 594, 315, 124 (16.—25. nagrada, knjig za 100 din), 151, 483, 166, 2, 1085, 575, 808, 65, 783, 99, 273, 1108, 915, 1300, 1272, 969, 259, 36, 291, 127 (26.—45. nagrada, knjig za 50 din).

Lastniki izrebanih števil naj nam pošljejo kupone z navedbo svojega točnega naslova in s sporočilom, katere knjige naše založbe žele kot nagrado. — DRUŽBA SV. MOHORJA, CELJE.

Uprava »Slov. gospodarja« za točnost števil ne jamči.

let. štiri mesece je bil v Franciji za izvidnika, potem se je posvetil pilotiranju. Pokazal je izredno lokavost in spretnost. Predvsem je bil neprekosljiv strelec. Potem je doživel nezgodo in je ostavil aviacijo. Toda l. 1934. se je zopet oprijel pilotskega poklica in je dokazal, da ni utrpel niti najmanj na svoji nekdanji spretnosti. Ni izključeno, da pojde Billy Bishop zdaj ponovno na bojne v Evropo in se bo tam srečal s svojimi starimi znanci iz svetovne vojne, pa tudi s svojimi starimi nasprotniki...

Rekord lastovke

V Lanzu v Italiji so napravili pred kratkim zanimiv poskus da bi dognali največjo brzino,

v Klavsovi duši klijeje misli, ki bi zelo iznenadile, če bi prišle na svetlo.

Šubin se je spomnil na svojo mater, ki jo je bil zapustil. Najbrž še sedaj živi v Odesi v kaki zamazani luknji in prenaša največjo bedo, kakor druge stare žene, ki so brezkoristne za mlado rdečo družbo in se zaradi tega nihče ne zmeni zanje. Zdelo se mu je, da sliši prtajeno stokanje, ki prihaja iz zakotnih ulic. Morda je vmes tudi glas njegove matere. Že prej se je večkrat spomnil na mater a si je njeno sliko vedno brezobzirno pregledal iz spomina. Danes je bil drugačen. Priznati si je moral, da ima dolžnosti do starke, ki ga je bila rodila in zredila.

V tem trenutku so se odprla sobna vrata. Na pragu je stala Natalija. Njen pogled je bil zaskrbljen. Šubin se je nehote vprašal: »Kaj se je spet zgodilo?« Njegov obraz, ki se je bil ob spominu na mater nekoliko omilil, se je pomračil, čelo se je nagubalo in oči so dobile strog izraz.

»Kaj je?« je ostro vprašal.

»Nataša Krilova hoče s teboj govoriti.«

»Nataša Krilova?«

Če bi ga Natalija bolj pozorno pogledala, bi opazila, da je prebledel. Spomnil se je na krvavi prizor ob reki in je nehote vzdrltel. Zastonj se je zatekel k sovjetskemu zakonu, ki pravi, da je dobro vse, kar služi

boljševizmu, zlo pa vse tisto, kar mu nasprotuje. Dušna vest se je vzdramila in zavpila, da je zločinec.

Ker je molčal, je Natalija nekam boječe vprašala: »Ali jo naj privedem sem?«

Molče je prikimal. Prej ali slej mora priti do tega srečanja. Bolje danes ko jutri.

Nataša je vstopila, visoko dvignila glavo in ostro pogledala. Iz njenih oči je odsevala volja in odločnost.

Šubin je nekaj časa opazoval deklico. Njeni pogledi so ga magnetizirali. Ni vzdržal njihovega žara. Povesiti je moral oči in zamežikati.

»Šubin, prišla sem vprašat, kaj si storil z mojim očetom?« je odločno vprašala Nataša.

»S tvojim očetom?« se je začudil Šubin.

Njegov glas je bil negotov.

»Da!« je nadaljevala deklica. »Zjutraj je odšel na ribolov in se je tudi vrnil, ker sem videla njegov čoln. Kje pa je on? Kaj si naredil z njim?«

Natašine besede so bile kakor udarci. Šubin se je čutil slabega. Vstal je in začel hoditi po sobi gor in dol. Natašini pogledi so mu sledili. Ker ni odgovoril, je skoraj zavpila:

»Šubin, ali slišiš? Kaj si naredil z mojim očetom? Kje je?«

Šubin se je stresel. Ne da bi Nataša opazila, je segel z roko v žep, v katerem je imel samokres, da bi se pre-

z njegovega obraza. Ves napor okoli njega je bil zaman. Čez nekaj minut je umrl. Njegovo smrt smatrajo za božjo kazen.

Obsodba radi nasilnega odvzema 1200 din. Lani 31. avgusta je vzel 31 letni zidar Franc Stepišnik iz Gorisnice pri Ptujju že pokojnemu posestniku Jakobu Vesenjaku v Zamušanskem gozdu nasilnim potom iz listnice 1200 din. Stepišnik je bil obsojen v Mariboru v minulim tednu na tri leta težke ječe.

Resnica je vendarle prišla na dan! V Celju sta bili lani 3. januarja obsojeni: 24 letna Marija Višner na 15 let ječe, njena 20 letna sestra Ana pa na 12 let. Višner Ana je umorila iz naslade štiri otroke in med temi dva sinčka svoje sestre Marije. Ana je trdila pred sodniki, da jo je nagovorila k groznemu dejanju njena sestra Mari-

ja, kateri je prisodilo sodišče radi večje krivde 15 let. Višner Ana so odvedli v Begunje po obsodbi v tamošnjo žensko kaznilnico. Tamkaj je izpovedala Ana sestri prednici, da je krivo pričala zoper svojo sestro in da hoče to popraviti, ker je bila pri sv. spovedi in prejela naročilo, da mora zločin krivega pričevanja popraviti na merodajnem mestu. Dne 9. februarja se je vršila na okrožnem sodišču v Celju obnovitvena razprava, na kateri je bila Marija Višnar oproščena ter puščena na svobodo.

Za uboj tri leta. Zadnje dni se je zagovarjal pred kazenskim senatom v Celju na tajni razpravi 19 letni hlapec Albert Obrulj iz Resnika pri Zrečah. Imenovan je na Novega leta letos v Rebernikovi gostilni pri Sv. Kunigundi blizu Zreč smrtno zabodel Franca Videčnika. Obrulj je bil obsojen na tri leta ječe.

Banovinski proračun za leto 1940-41

Razprave banskega sveta naše banovine so bile zadnja leta na višini resnične parlamentarne korporacije. Banski svetniki so dobili tudi letos priliko, da izrazijo svoja mnenja ter stavijo svoje predloge v razpravi o posrednih točkah novega proračuna, ki znaša 139,631.260 din, kar pomeni, da je v primeri s sedaj veljavnim proračunom (1939/40) po- višen za 2,8 milijona dinarjev.

Izdatki se razdele na posamezne oddelke takole: občini oddelek in glavna pisarna din 7.152.280, upravni oddelek 1.758.200 din, kmetijski oddelek 10.273.420 din, prosvetni oddelek 26.364.700 din, tehnični oddelek din 39.988.070, oddelek za socialno politiko in narodno zdravje 12.938.060 din, finančni oddelek 18.035.620 din, oddelek za trgovino, obrt in industrijo 3.956.170 din, prispevek banovinskim zavodom 16.364.740 din, proračunski rezervni kredit 3.000.000 din.

Kmetijski oddelek izkazuje v glavnem iste postavke kot za tekoče proračunsko leto. Odpadla je postavka »gospodarstvo z gnojem«, in sicer prispevki za ureditev gnojlišč v znesku 250.000 din ter prispevki za nabavo sesalk v višini 50.000 din. Na 315.000 din so bili od 200.000 din povečani izdatki za mlekarstvo. Znatno je bila povečana podpora za pospeševanje kmečkega ter delavskega vrtarstva, in sicer od 10.000 na 100.000 din. Za 50.000 din bodo povečane podpore združenim organizacijam. Med izrednimi izdatki je postavka 150.000 din kot povračilo Pokojninskemu skladu banovinskih uslužbencev za predujmovna izplačila in prispevek za zgradbo stanovanjskega poslopja »Kmetijske poskusne in kontrolne postaje«. Tudi postavka 100 tisoč dinarjev kot prispevek za ureditev banovinske kleti v Ljubljani je nova. Nekoliko povečani so bili v novem proračunu izdatki

za veterinarstvo in tako tudi za gozdarstvo, za urejanje hudoournikov in za komisijo za agrarne operacije. Pri tej je nova postavka 30.000 din, in sicer podpore za kultiviranje belokrajinskih steljnikov. V celem so bili izdatki kmetijskega oddelka brez zavodov zvišani od 9,84 milij. din na 10,27 milij. din.

P o s v e t u

Za Avstrijo je zginila še »Ostmarka«. Ko je bila priključena Avstrija Nemčiji, so jo prekrstili iz Berlina v Ostmarko (vzhodno krajino). Ostmarka je imela svojo deželno vladno na Dunaju, kjer je prebival vrhovni državni namestnik za vso pokrajino. Pred nedavnim je prenehala tudi Ostmarka z avstrijskimi deželami, ki so že bile prej preimeno- vane v »Reichsgaue« (državna okrožja) z namestniki na čelu, ki so bili istočasno voditelji strankine edinice in v podrejeni dunajski deželni vladi. Od 1. februarja so podrejene avstrijske dežele kot državna okrožja državnemu vodstvu v Berlinu. Nekdanja avstrijska cesarska prestolnica Dunaj je danes samo še sedež malopomembne upravne edinice, kakor sta Celovec ali Gradec.

Novo jamstvo za mir na Balkanu na vidiku. V ospredje sili načrt za sklenitev posebne črnomske zveze, pri kateri bi sodelovale Turčija, Bolgarija in Romunija. Ta zveza bi bila branik proti prodiranju sovjetske Rusije na Balkan. Čeravno ne nameravati zavzeti sovražnega stališča napram Rusiji ne Bolgarija in ne Romunija in se zaenkrat radi prezaposlenosti na Finskem ni bati sovjetskega vpa- da na Balkan, so vendar vladni krogi v Bu- karešti prepričani, da bi črnomska zveza

Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigova- nju, zgagi, povzročeni po hudi zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zjutraj na tešče pa isto množino. Prava »Franz-Josefova« voda se izkazuje vedno kot popolnoma zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

Ogl. reg. S. br. 30.474/35.

Med dohodki so na prvem mestu doklade, kojih donos je preračunan nekoliko višje ra- di zvišanja davčne podlage, kar je v zvezi z zadnjo reformo neposrednih davkov. Skupni donos doklad je preračunan na 69,717.000 dinarjev (v tekočem proračunu na 68,342.500 dinarjev). Doklade ostanejo neizpremenjene: 50% občna, 5% cestna, 5% zdravstvena in 35% šolska doklada. Delež na skupnem dav- ku na poslovni promet, pri katerem je bano- vina najbolj krivično prikrajšana, ostane ne- izpremenjen na 2,9 milijona dinarjev. Troša- rine ostanejo skoro neizpremenjene ter zna- šajo 40,4 milijona dinarjev. Donos davkov in taks je tudi ostal skoro neizpremenjen, nam- reč 19,4 milijona dinarjev.

Banovinski proračun je sestavljen zelo skrbno, podrobno ter ustrezajoče dojavskim potrebam v sedanjih težkih časih.

pričal, ali je orožje nabasano. Ko se je uveril o tem, je stopil pred deklico. Glavo je nekoliko sklonil ko bik ko napada in brezčutno dejal:

»Kaj sem storil s tvojim očetom? Kaznoval sem ga kot zločinca.«

Nataša je zateturala in se naslonila na steno. Po- gleda ni odmaknila od šubina.

On je spet stopil pred njo. Nepremično jo je gledal.

»Kak zločinec je bil moj oče?«

»Tat!«

Nataši se je zdelo, da so se tla zazibala pod njenimi nogami. Bala se je, da se bo zdaj zdaj zrušila.

»Da, tat,« je nadaljeval šubin. »Zasačil sem ga, ko je nesel z ribami napolnjeno košaro.«

Zasmejal se je in pikro rekel:

»Ah, sedaj se veče ne čudim, da si ti sveža in lepa ko kaka boljševisvika. Oče te je pital s dnjestrskimi ri- bami, ki sem jih jaz dal loviti za tovariše delavce v Jaski. Lepo hčer je hotel imeti. Uspelo mu je.«

Naglo je pomislil, da Karanzin ni zaslužil brce v trebuh, ko mu je bil predlagal, naj bi Natalijo zamenjal z Natašo.

»Molči!« je zavpila Nataša.

Šubin se je zasmejal.

»Ali si pozabila, pred kom stojiš?« je vprašal dosto- janstveno in je pri tem izbežal nrsi ter dvignil glavo.

»Ne, nisem pozabila! Stojim pred enim strahopet- cem.«

»Pazi na besede!« je požugal predsednik vaškega sovjeta.

»Čemu? Bolje je, če bom mrtva kakor živa v tvojem prokletem rdečem peklju!«

»Tako misliš?«

»Da!«

»Potem mi bodi hvaležna, da sem tvojega očeta rešil tega, kar ti smatraš za rdeči pekel.«

»Kje je?«

»Ne boš ga več videla.«

»Mrtev je?«

»Mrtev!«

»Ah!...« je zaječala.

Sedaj je bilo konec njene navidezne moči in odloč- nosti. Vsa se je tresla. Z grozo v očeh je strmela v šubina.

»Ti si ga ubil?« je vprašala zamolklo.

»Da, jaz!« je mirno odgovoril.

Nataša je še enkrat zbrala moči, dvignila je roke in se zagnala proti šubinu. Ta je segel v žep. Prijel je za samokres.

»Varuj se!« je dejal kratko.

Nataša je spustila roke. Moči so ji spet opešale.

(Dalje sledi)

ki jo je zmožna lastov- ka. Iz nekega gnezda z na pol odraslimi mladici so odvedli samico z av- tom v 132 km oddaljen kraj in so jo tam izpu- stili. Po 43,5 minute je lastovka sedela spet na svojem gnezdu v Lanzu. Za polet nazaj je rabila torej povprečno brzino 176 km na uro.

Čudna usoda

V Csoru na Madžar- skem je 40 letnega polje- delca Jožefa Mikosa v peščeni jami zasulo. Nje- gov brat, ki je delal z njim, ga je sicer poteg- nil iz strašnega položaja, toda Mikos je dobil tako težke poškodbe, da je med prevozom v bol- nišnico umrl. Usoda je hotela, da je Mikoševa žena v isti uri, ko je iz- gubila moža, rodila svo- jega četrtega otroka — dečka.